

Maar dat zelfde kan de Heere ook bereiken door de goede werken.

In Gods beloften ligt ook opgesloten de toezegging, dat ik, in Christus geloovende, de zonde zal overwinnen en ingaan tot een nieuw leven.

Wanneer ik nu, na eerst in Christus geloofd te hebben, in mijn leven de goede werken zie, als vruchten van het geloof, dan zie ik daarin Gods belofte vervuld, dan zie ik daarin Gods Woord bevestigd, dan krijgt daardoor de belofte Gods in mijn leven sterker klank en als gevolg daarvan zal mijn „geloofs-amen” forscher, onoverwinnelijker worden.

Zoo blijkt, dat inderdaad de goede werken be- tekenen hebben voor de geloofszekerheid.

Evenwel niet in dezen zin, dat ik door de werken verzekerd word, dat ik wel werkelijk geloof en dus deel aan Christus heb.

Maar zóó, dat het geloof waarin ik sta, het geloof in den Christus Gods, het geloof, dat ik niet los- laat als ik mijn leven ga beproeven, dat dat ge- loof door de goede werken tot onbestredener heer- schappij geraakt.

Het is niet de zekerheid omtrent het geloof, maar de zekerheid door het geloof, die door het zien van de goede werken in mijn leven ge- diend wordt.

In de laatste artikelen ging het over de vraag, waartoe de zelfbeproeving, wanneer zij mij tot de ontdekking brengt, dat ik wandel in den weg der verbondsgehoorzaamheid, mij dient.

Maar als ik nu eens tot de ontdekking kom, dat ik ongehoorzaam ben, dat ik niet geloof, dat ik niet jaag naar de volbrenging van Gods geboden, wat dan?

Wel, daarop is maar één antwoord te geven en dat is dit: dan moet ik onmiddellijk met die on- gehoorzaamheid breken; mijn ongeloof en onbe- keerlijkheid afleggen.

Als ik dit zeg, dan, ik weet het, dan rijst van alle kanten de tegenwerping op: ja maar, dat kan een mensch toch niet van zichzelf.

Alsof ik dat ook niet wist.

Maar wat wil men dan?

Wil men dan, dat wij tegen de menschen zullen zeggen: gij kunt van uzelf niet gelooven en gij kunt niet met de zonde breken; gij moet daarom bidden of God het u zou willen geven?

Maar gevoelt men dan niet, dat zóó te spreken feitelijk beteekent, dat men God er de schuld van geeft, dat men niet komt tot geloof en bekeering?

Nee, daar is slechts één boodschap voor wie van zichzelf erkennen moet, dat hij niet gelooft en niet met de zonde breekt; en die éne boodschap is: geloof en bekeer u.

Die boodschap moeten wij doen klinken als de roepstem Gods. Meer kunnen wij niet; anders mogen wij niet.

En waar die boodschap vat op het hart krijgt (en dat kunnen wij aan God overlaten) daar wordt in het hart een worsteling wakker geroepen, die vanzelf tot gebed uitdrijft.

Maar dan is het geloof reeds in het hart ten troon gestegen. En het bidden is een zoeken naar kracht om de nog in ons overgebleven machten des ongeloofs neer te slaan en verre te houden.

Zie daar de zin van de ware zelfbeproeving.

Wie daar oog voor heeft, verstaat het, dat de zelfbeproeving, die men altijd weer aanbeveelt, n.l. het onderzoek naar de echtheid van zijn ge- loof, geen reden van bestaan heeft.

Want stel dat iemand door een dergelijk zelf- onderzoek tot de ontdekking kwam, dat zijn ge- loof niet echt was; wat wil men dan tegen zulk een zeggen?

Dan is er toch zeker ook maar één boodschap voor hem: geloof in den Heere Jezus Christus!

Waarom dan eer men met die boodschap, met dat bevel Gods komt, dien langen, moeizamen weg afgevoerd, waarlangs men dan tenslotte tot de overtuiging zou komen: neen, wat ik tot nu toe voor geloof hield, dat was geen geloof.

Waarom niet altijd weer onmiddellijk den eisch gesteld: geloof in den Heere Jezus Christus, op grond van de beloften Gods.

Wie dat niet aandurft geeft m.i. blijk, dat hij niet vertrouwt de kracht des Woords en dat hij van zijn psychologisch naspeuren van het ziele- leven meer vrucht verwacht, dan van het enkel brengen van de boodschap, het laten hooren van de roepstem des Heeren.

Denkt men nu werkelijk, dat wanneer men iemand heeft laten zien, dat hij tot nu toe niet werkelijk heeft geloofd, hij dan wel zal doen, zich werkelijk zal overgeven, terwijl hij het tot nu toe nooit gedaan heeft?

Och, wat zou de prediking, wat zou het leven in de gemeente veel rijker worden, wanneer daar niet meer plaats had in de prediking, noch in het leven van Gods volk, dat bezig zijn met wat in ons is, als een brug om daarover te gaan tot den rijkdom in Christus.

Hoevelen blijven er nu altijd maar op die brug zonder dat zij ooit komen tot het wandelen in de gaarden des heils.

Direct ingaan tot Gods beloften, direct zich werpen in de armen van Christus. Daarin is alléén heil.

Hiermee sluit ik deze artikelenreeks, om weer te beginnen met het beantwoorden van allerlei vragen.

Terloops behandel ik ook de vragen, die ik over deze materie nog heb liggen.

Maar dit is mijn bede:

In den laatste tijd is er opgegaan uit de ge- meente een roep om meer zekerheid; die roep is gehoord uit den mond van ouderen en jongeren, van dienaren des Woords, onderlingen en leden der gemeente. Doorgebroken is het inzicht, dat er maar één weg tot zekerheid is, n.l. het geheel afzien van zichzelf, en het rusten zonder meer in den Christus der Schriften.

God geve, dat men nu toch niet, zonder zelfs grondig de bezwaren tegen de tot nu toe telkens gevolgde methode te weerleggen, toch altijd maar weer die methode blijve volgen en verdedigen; op gevaar af van de door Gods goedheid aanvanke- lijk ontloken bloesem van geloofsverzekerdheid en geloofsblijdschap neer te slaan. God helpe Zijn Kerk.

D. v. D.

OPVOEDING EN ONDERWIS

Klassiek of canoniek.

I.

Eenige jaren geleden kreeg ik eens bezoek van twee onderlingen, waarvan de eene, toen het ge- sprek was afgelopen, wees op een boek, dat hij op tafel zag liggen. Het was een Plato-text. Hij vroeg wat het was, en merkte na het antwoord op: „Die schrijver was toch een heiden, nietwaar?” Het antwoord kon niet anders dan bevestigend luiden.

Achter deze simpele gebeurtenis — is ze wel zoo simpel als ze lijkt? — ligt heel wat. Want dit dia- loogje heeft zich niet alleen toen, tusschen die be- paalde personen, afgespeeld, maar — in verschil- lende vorm — vele malen gedurende vele eeuwen. En de elementen van dit gesprek waren steeds dezelfde: aan de eene zijde constateeren van een nuchter feit, gepaard met een lichte verbazing, wel- licht gemengd met een berusten in wat blijkbaar te moeilijk is om zoo maar even opgelost te worden; aan de andere zijde het gevoel dat hier, zij het onzeker, een afkeurend oordeel werd uitgesproken, althans een vragende bedenking geopperd.

Al deze, door de eeuwen heen zich herhalende gesprekken zijn ook daardoor gekenmerkt, dat ze niet af waren. De vrager besefte vagelijk, dat er iets niet in orde was; maar wat? En de antwoorder besefte, dat er iets niet in orde was, niet alleen bij het geconstateerde feit, maar ook bij den vrager; maar wat? Het kleine gesprek schijnt toch niet zoo simpel te zijn geweest als het eerst leek.

Een onaf gesprek laat een gevoel van onbevredigdheid achter. Dat gevoel kan in dit geval tijde- lijk verdwijnen, b.v. doordat de vrager van zoo- even bedenkt, dat hij niet geroepen is hier een oplossing te brengen, en dat degenen, die zich met zulke dingen bezig houden, het wel beter zullen weten dan hij. En de onvoldane antwoorder kan zijn onbevredigdheid tijdelijk kwijt raken, b.v. door Plato te gaan lezen. De leetuur zal hem ongetwij- feld boeien en verrijken. Straks zal hij misschien glimlachen om den man, die genoemde vraag stelde. Maar daarmee is het gesprek nog niet af.

Had de man, die Plato een heiden noemde, gelijk of niet?

Natuurlijk had hij dat. Calvijn moet denzelfden auteur eens „ce pauvre payen” genoemd hebben.

Dus?

Tweeërlei antwoord ligt terstond voor de hand. Het eerste is: lees Plato, dan zult ge wel be- merken, dat het niet verkeerd is het werk van dien heiden te bestudeeren.

Het tweede luidt: lees Plato niet.

Als we de eerste raadgeving nader bezien, rijst de vraag: wat beteekent deze raad? Beduidt het: „je moet er tegen kunnen, en anders blijkt, dat je al van te voren niet gezond van ziel was”? Zoo iets als: iemand, die niet zwemmen kan in het water gooien, dan redt hij zich wel? Of meer ge- matigd: lees Plato, maar vergeet daarbij je Bijbel niet; plons je in de klassieken, maar denk er onder de hand om, dat je een twintigste-eeuwsch Calvi- nist bent? Of ligt er een diepere gedachte achter: al dat getheoretiseer is toch niets gedaan, het op- stellen en uitpluizen van beschouwingen is een ziekelijk verschijnsel, stort je in de daad, in de werkelijkheid waartoe ook de werken van de klas- sieken behooren — voor wie er aanleg voor heeft —; vind je weg al doende, want al dat theoretiseeren is maar nutteloos droogzwemmen?

Deze mogelijke bedoelingen van den raad (er zijn allicht nog meer mogelijkheden) doen direct vragen opkomen, die zich niet laten afwijzen.

Al dat theoretiseeren... maar is dat zelf dan geen theorie? En is die theorie aanvaardbaar? Het lijkt wat op een verdediging van een pragma-

tistische houding; is die gerechtvaardigd? Welke zijn de onderstellingen van een „plons je in de klassieken, en bewijs zoo je geestelijke gezond- heid!”, of „draag onder de hand zorg voor die gezondheid!”? Zijn die klassieken een gezond- makend of de gezondheid bevorderend element, al of niet tevens een gevaar?

Of is misschien de tweede raad beter: lees de klassieken niet, mild en vlied ze, ze waren heide- nen; van hen is slechts heidense wijsheid, wijs- heid van beneden te wachten, en die is aardisch natuurlijk, duivelsch, en kan derhalve niet scherp genoeg afgewezen worden.

Glimlachen we daarom? Glimlachen we mis- schien ook om Herbert van Losinga († 1119) die zich ernstig bezwaard voelde, omdat hij Ovidius zoo mooi vond; of om Hieronymus (4de eeuw na Christus), die zich in den droom het verwijt hoorde toeslingeren, dat hij niet een Christianus, maar een Cicero-anus was, niet een Christen, maar een Cicero-bewonderaar? Toen hij ont- waakte, schreeide hij zóó hartbrekend, dat de om- standers wel moest gelooven, dat zijn berouw oprecht was; desondanks bleef hij niet bij zijn voornemen, voortaan geen Cicero meer te lezen...

Die naieve Hieronymus toch!

Háást zoo naïef als die ouderling van zooeven! Jawel, maar laat ons dit even vaststellen: tenzij onze gerechtigheid overvloediger is dan die van Hieronymus-in-deze-episode en van den ouderling- in-zijn-naïvetéit, hebben wij het recht niet om hen te glimlachen!

Er zit hier iets. En 'tfeit, dat men er zich niet druk over maakt, bewijst nog in het minst niet, dat men er ook mee klaar is. Of zegt het weinig, dat een gestudeerde, of hij wil of niet, moet er- kennen: ja dat zijn nu dingen, waar ik met m'n eenvoudigen vader niet over praten kan. De be- zwaarde monnik, die tóch Ovidius las, is nog minder ongehoorzaam, dan de gestudeerde classi- cus, wellicht leeraar aan een Christelijk gymna- sium, die met zijn vader „over die dingen” niet praten kan.

Dus afwijzen?

Zeker, afwijzen.

Maar nu een vraag: kan men iets afwijzen door te doen alsof het er niet is? Vermindert daardoor de kracht ervan?

Wie iets weet van de geschiedenis van het onder- wijs, de staatsinrichting, de natuurwetenschappen, de literatuur, de wijsbegeerte, de theologie, die weet, dat men daar overal de klassieken tegen- komt, op allerlei manier. Het mijden van de klas- sieken beteekent dus een afbrekende houding, een historische ontworteling, een geestelijke verwilde- ding.

Tot zulk een houding, — die natuurlijk te ver- oordeelen is — kan men komen door niet in het oog te houden, dat het God is, die de geschiedenis maakt. Dat Hij het is, die de klassieken schiep, en heel de beschavingsontplooiing van Hellas leidde, en de Hellenen tot leermeesters verloor van Europa, tot op den huidige dag.

Dus, de klassieken zijn eigenlijk dienstknechten des Heeren. Ze gebruiken misschien een beetje andere termen, maar ze zóchten God. Zij open- baarden Zijn gedachten in hun taal, op hun wijze. Wij doen het anders, misschien beter — maar dat staat nog te bezien — maar in elk geval, zij deden het óók.

Plato was een Grieksch-sprekende Mozes.

Nee, dat is toch te bar. Maar hij was het wel een klein beetje. Of neen, ook niet een klein beetje, maar wij kunnen het er een klein beetje in zien. Hij zeide n.l. dingen, die hij zelf niet goed snapte, maar die wij wel begrijpen. Hij had, en velen der Grieken hadden dat, een soort onbewust verlangen naar het Evangelie, dat hem dreef tot uitingen, die hem zelf duister waren (net zoo duister als dat verlangen) maar die wij nu verstaan als een tasten naar het eigenlijke. Naar zulke duistere uitspraken zoeken we nu. Dat doet ons Plato verstaan. Er is een heel eenvoudig middelje op, zulke uitspraken te vinden. Dan rukken we heel gewoon één of meer zinnen uit hun verband. Door zoo'n operatie wordt soms de begrijpelijkste plaats aardig duister. 't Is ook heel grappig. Ik leg een houtje op tafel, en mijn hoed daar boven op, en als ik straks mijn hoed weghaal, kijk, dan komt er een vogeltje onder vandaan.

Het is niet alleen erg leuk maar ook diepzinnig. Want dat houtje, dat was het vogeltje. In het houtje zat de logos van het vogeltje. Ik moest er alleen eerst even mijn hoed op leggen, anders kon ik het u niet laten zien.

Wie meent, dat dergelijke trucjes in onze dagen niet meer worden toegepast, vergist zich.

A.

K. J. P.

PERSSCHOUW

Zelfonderzoek

In „Pro Ecclesia” schrijft de redacteur Ds I. de Wolff:

De Synode heeft zich uitgesproken over de nood- zakelijkheid van het zelfonderzoek, en daartoe een

formule onrust in algemeen kelijk dat kan dit formuleer bezwaar

De A. M. dat inzake l gesteld:

„Dat de van de v en geloof

Vervolgens

Den aa zijn, da aanvank van de S onderzoek er van: Daarmee het zelf en bekeer En dit

Onder de Geref. Kbl. inzake de „der tot het uitgelokt. De de Commiss te rapportee deel van zijn wel zijn mel treurensawaal debat, verdi schrift:

In de e gouden re handhavin het tegend Tot da Is het t van bepa Neen, „ de voorgee zijn met 5 De vra de beste, die de pr Ware b gezegd wa vraag „of moeten le Maar hi is ingedier bepaalde „door som dragen op Schrift en Hebben recht duic wel zuiver van gewer En kwa En hebl trouw aan het tegend Zoó ach Of is di zal doen commissie dan niet

Ds Vellenga

Wannee len”, of w menschen gaan en lijke bespr vatters, bl belijdenis, gen de pla Op de 8 ik denk o. dat de ke matie te v Die beha Christus h En daar te eerbied

Ds D. Sikk

Jammer slechts één worden gel zulk een e de orde zij konden bo En begr gewenscht

Maar ho was die wa praeses la over eens, leven gewe zaken in h Maar h niet. Zelfs te veel ope Ik meen over nog i Natuuri niet kan a